

Executive Agency, Education, Audiovisual and Culture

TRANSSTAR EUROPA

TransStar: Zvyšování transkulturních, digitálních a překladatelských kompetencí

Závěrečná zpráva

Veřejná část

Shrnutí

Projekt *Transstar Evropa* prolíná kultury, literatury a aktéry z osmi evropských zemí a aktivně podporuje využívání menších jazyků v Evropském prostoru. Projekt obsahuje mnoho zainteresovaných stran a úrovní činnosti. Projekt *Transstar Evropa* vybudoval síť multiplikátorů, kteří jsou činní v evropské kulturní, literární a jazykové práci. Padesát kulturních zprostředkovatelů bylo zaškoleny v umění literárního překladu a mezinárodního kulturního managementu. Setkávali se v rámci kulturní sítě *Transstar*, byly pořádány on-line semináře a veden individuální mentoring. Kromě toho se účastníci aktivně podíleli na navrhování a realizaci společných akcí na popularizaci menších evropských jazyků a literatury.

Projekt *Transstar Evropa* posiluje síť evropských institucí v oblasti zprostředkovávání literatury a překladu. V projektu zpracovávají pilotní kurzy v oblasti literárního překladu a mezinárodního kulturního managementu, vyvinuté na základě výsledků metodických dílen a vzdělávacích seminářů, přispívají k profesionalizaci literárního překladu z a do menších evropských jazyků a řeší také, jak může těžit kulturní management ze svého národního zaměření.

Transstar Evropa podporuje transkulturní myšlenkový přenos Evropou. V průběhu tří let bylo na patnácti evropských místech v rámci projektu uskutečněno na 40 veřejných akcí k literatuře a překladu menších jazyků. Rozličností formátů ukázal *Transstar Evropa* široké veřejnosti krásu detailu společných i rozdílných znaků evropských kultur a podpořil tak evropské sebevědomí.

TransStar Evropa prezentuje nové texty evropských autorek a autorů, stejně jako aktuální výsledky z výzkumu v oblasti překladatelství a transkulturního výzkumu. S dvěma vědeckými sborníky, pěti antologiemi přeložených textů a prvopřekladem románu *Pokrevní bratři* od Ernesta Haffnera do chorvatštiny, posílil projekt šíření evropské literatury a podnítil nadnárodní diskusi nad historickými, kulturními a společenskými tématy.

Projekt *TransStar Evropa* byl iniciován Eberhard-Karls-univerzitou v Tübingenu a proveden společně s Karlovou Univerzitou v Praze, Univerzitou v Lodži, Literbüro Freiburg (dnes Literarhaus Stuttgart), Collegiem Bohemicem v Ústí nad Labem, Villou Decius v Krakově, Univerzitou v Lublani, Univerzitou v Záhřebu, Goethe Institutem v Kyjevě a Univerzitou Tarase Ševčenka v Kyjevě. V každodenní práci na projektu se jednotliví členové projektových týmů propojili a kooperace napříč institucemi se utužila. Díky této intenzivní výměně se rozvíjelo periferní vnímání jednotlivých kultur a literatur. Velmi přínosné pro spolupráci se ukázaly být dlouhodobé zkušenosti univerzitních partnerů v oblasti transkulturního výzkumu a v oblasti koncepcí vzdělávacích programů. Naši partneři z oblasti literatury a kulturního vzdělávání přinášeli zkušenosti v konkrétních geografických místech své působnosti a ukázali se být skutečnými experty v oblasti kulturního managementu a organizování kulturních akcí. Z této rozmanitosti vzešel úspěch našeho projektu.

Obsah

1. CÍLE PROJEKTU	4
2. STRUKTURA PROJEKTU	5
4. PARTNERSTVÍ	13
5. PLÁNY DO BUDOUCNA	15
6. PŘÍNOS EU-POLITICE	17

1. Cíle projektu

Po mnoho let stagnuje v Evropě proces spolurůstu. Ačkoliv rozšíření Evropské Unie v letech 2004 a 2007 sepjalo institucionálně nové země s Evropou, jejich integrační proces není stále dokončený. V mnoha případech jsou některé země východní a jižní Evropy vnímány jako mentálně nedostatečné. Projekt *Transstar Evropa* si vzal za úkol přispět k šíření a výměně s menšími jazyky a kulturami a ukázat rozdílnosti, zprostředkovat vědomosti o tamní kultuře a rozličnými akcemi uvést v život dialog, který pomůže odstranit stereotypy.

TransStar Evropa sledoval multiperspektivní přístup, který byl zacílen na pět rozdílných cílových skupin. Projekt umožnil studujícím a mladým profesionálům z osmi evropských zemí, kteří se nacházeli na počátku své kariéry, vzdělávání v oblasti překladatelství a kulturního managementu a umožnil jim vyzkoušet si rozličné úkoly kulturního zprostředkovávání a při této výzvě je dlouhodobě podporoval. Další vzdělávání v literárním překladu a kulturním managementu bylo prováděno workshopy, semináři vedenými úspěšnými profesionálními překladateli a kulturními manažery, přičemž hlavní roli hrála praxe. Jako výsledek těchto rozsáhlých školení a nabídek praxe by měli být účastníci schopni být v budoucnosti aktivní jako kulturní zprostředkovatelé evropské kulturní výměny.

Odhlédnuto od překladatelských problémů diskutovaných v dílnách, byl cíl projektu vytvoření modulů pro literární překlad, které mohou být nasazeny na zúčastněných vysokých školách a na dalších vzdělávacích institucích. Nastolené problémy by se měly systematizovat a modelovými příklady řešit a později v kurzech a workshopech k literárním překladům uvést v praxi.

Projekt chtěl také dosáhnout zapojení širší veřejnosti v zúčastněných zemích a to skrze akce a publikace. Chtěl umožnit poznání evropských sousedů, poznání nových autorů a ukázat zcela v novém světle literaturu, vědění a kulturu sousedních zemí. Právě k tomuto účelu mělo být podpořeno užití menších evropských jazyků.

Pro konsorcium se však nesestával cíl jen z toho, realizovat projekt společně, ale také z porozumění a získávání kompetencí partnerů, ze kterých v průběhu projektu všichni zúčastnění profitovali. Šlo tedy o to poznat rámcové podmínky institutů a osvojit si jejich obzvláště komplementární schopnosti: univerzitní projektoví partneři měli profitovat z praktických zkušeností kulturních organizací z hlediska každodenní kulturní praxe a naopak kulturní organizace mohly zavést do své praxe teoretické aspekty univerzitního výzkumu. Pro všechny partnery bylo těžištěm evropské propojování a vzájemná osobní spolupráce.

2. Struktura projektu

Projekt sleduje multiperspektivní přístup, který má dvě důležitá východiska:

1. Zaškolení a koučink budoucích kulturních pracovníků (multiplikační podpora)
2. Kontinuální práce v rámci zprostředkování menších evropských jazyků a kultur

1. Zaškolení a koučink budoucích kulturních pracovníků (multiplikační podpora)

Ve dvoukolovém výběru bylo vybráno 50 studentů a mladých profesionálů z osmi evropských zemí, kteří byly přiřazeni do jedné z dvojjazyčných skupin. Pracovní skupiny se sestávaly vždy z pěti účastníků a byly vedeny vedoucím. Vedoucí překladatelských dílen byli zkušení překladatelé s mnohaletou praxí. Pro každý jazykový pár byla vytvořena tandemová skupina, ve které byly řešeny překladatelské otázky.

Pracovní skupiny se v průběhu projektu třikrát setkali na společných dílnách a mimoto vedly společná on-line sezení, kde probíraly své překlady. Cílem těchto dílen byl školit budoucí kulturní pracovníky v literárním překladu a ve skupinách pracovat společně na překladech. Kromě jazykové práce v páru či malých skupinách byly pořádány i tandemové workshopy, kde byly společně diskutovány a zpracovávány překlady. Kromě seminářů pracovali jednotliví účastníci na svých textech samostatně, podporovaní mentory a dalšími členy skupin.

Společná práce slovinsko-německé skupiny, Graz, podzim 2013

Vedle dalšího vzdělávání v literárním překladu byla uskutečněna dvě celoprojektová setkání, na kterých byli účastníci školeni v kulturním managementu. Toto školení bylo vedeno profesionálními kulturními manažery z účastnických zemí.

Workshop “Prezentace a moderace”, Stuttgart 2014

V druhé půlce projektu byly budoucí multiplikátoři přizváni k tvorbě akcí pro veřejnost. Účastnili se realizace řady akcí, zvaní hostů, připravovali vlastní výstupy a prezentovali jejich výsledky. Takto vyvinuly Yulia Myktjuk a Anja Wutej pantomimu k literárnímu překladu pro závěrečnou akci projektu *TransStar* v říjnu 2015 v Berlíně a Irena Smodiš přednesla na tom samém místě řeč na téma „Evropských životopisů“. V poslední části projektu koncipovali účastníci samostatně akce a provedli je ve vlastní režii; jako například Martina Lisa, Martin Mutschler a Daniela Pusch organizovali čtení české literatury v německém překladu v Kulturním vlaku na trase Regensburg- Plzeň v září 2015.

[Foto Kulturní vlak]

K projektu kromě jiného patřilo také zlepšení schopností v digitálním odvětví. Poté co konsorcium využilo jednoho z nabízených vzdělávacích programů pro celoživotní vzdělávání v oblasti digitální literatury, byly jeho poznatky předány účastníkům projektu. Účastníci poznatky využívali v aktivní tvorbě webových stránek, editaci facebookové stránky apod. Díky úpravě a přidávání nových informací a editací dílčích příspěvků vznikla i nová rubrika „Překladatel měsíce“. Účastníci na webu také zpracovávali informace z proběhlých akcí. Právě díky úpravě webového obsahu byli účastníci projektu školeni v praktické práci s veřejností.

Vedoucí skupin a členové konsorcia byli také součástí prováděných veřejných akcí. Pověštinou vedli autorské večery, moderovali, či v diskuzích předávali své postřehy z vlastní překladatelské praxe.

2. Kontinuální práce v rámci zprostředkování menších evropských jazyků a kultur

Po zkušenostech v prvním půlroce projektu došlo konsorcium k závěru, že předpokládané rozměry práce s veřejností, jak byly popsány v popisu projektu, nestačí k širšímu zaujetí publika zajímavějšího se o literaturu. Proto bylo rozhodnuto v rámci projektu *TransStar Evropa* vytvořit projekt *Překladatelská kolečka – šest stran evropské literatury a překladu*. Tento projekt posunoval evropské publikum blíže k menším jazykům, literatuře a literárnímu překladu. Projekt *Překladatelská kolečka – šest stran evropské literatury a překladu* obsáhla šest řad akcí k literárnímu překladu a to ve čtyřech z osmi zúčastněných zemí. V rámci těchto akcí byly vedeny čtení, diskuze, performance, ve kterých byly překlady do menších jazyků pojaty na scénách analyticky, umělecky a interaktivně. Vedle renomovaných umělkyně a umělců byli účastněni také mladí začínající autoři a samotní účastníci *TransStar*-projektu.

Vedle veřejných akcí byly také využity další možnosti, jak zprostředkovat menší jazyky a jejich literaturu. Členové konsorcia představovali, nejen ve svých institucích, pravidelně svůj projekt. Projektové dílčí výsledky byly také prezentovány v pravidelném newsletteru, stejně jako klasickými a digitálními publikacemi.

Vývoj projektu byl po celou dobu zachycován na webových stránkách projektu www.transstar-europa.com. Pod tímto linkem lze nalézt základní informace o projektu, o aktérech projektu, odkazy a podklady k jednotlivým akcím. Za druhé zde účastníci projektu každý měsíc představili jednoho „Překladatele měsíce“. Vznikla tak pestrobarevná škála evropských překladatelů. Velmi cennou část webu lze nalézt pod linkem <http://transstar-europa.com/category/blog/>, kde je projektový blog, který velmi vědecky pojednává o literárním překladu v konfrontaci s praxí. Stejně tak zde lze vystopovat aktuální vývoj v literárních oblastech jednotlivých zemí. Vedle webu byla pro projekt zřízena také facebooková stránka, kde byly uživatelům předkládány aktuální projektové aktivity k evropské literatuře a jejím překladům, stejně jako vykreslení vznikající sítě mezi účastníky projektu. Facebookový profil naleznete pod linkem:

<https://www.facebook.com/pages/Transstar-Europa/566118766746461?fref=ts>.

3. Výsledky projektu

Cílem projektu bylo vyškolit 50 studujících a mladých profesionálů z osmi evropských zemí v literárním překladu a kulturním managementu, zapojit je do koncepce a provedení akcí a dát jim k dispozici příležitost a nástroje digitálních médií k prohloubení komunikace a práce s veřejností.

Všechna plánovaná školení – tři dílny, dvě setkání celé sítě, mentorská práce, skypová pracovní sezení - byly provedeny. Účastnice a účastníci projektu pracovali na svých literárních překladech, které byly představeny na závěrečné prezentaci a byly uveřejněny ve sborníku překladů.

Překladatelské dílny stejně jako setkání týmu byly koncipovány na dvě části: Metodický díl obsahoval seminární činnost k literárnímu překladu s ostatními účastníky a jedním mentorem. Veřejná část obsahovala jednu či více akcí k literárnímu překladu a kulturnímu zprostředkování menších evropských jazyků pro širší publikum. Pro účastníky tak vznikla jednak možnost poznat mladší a etablované autory a umělce ze zúčastněných zemí a získat tak nové poznatky v literární obci a na druhé straně se přímo podílet na mnoha kulturních akcích. Tato možnost vznikla převážně u projektu *Překladatelská kolečka – šest stran evropské literatury a překladu*, který doplňoval dílny a školení projektu *TransStar* o veřejnou část. A tak německé, slovinské a ukrajinské účastnice a účastníci díky *Překladatelským kolečkám* prezentovali úryvky svých překladů ve Stuttgartu. Díky *Překladatelským kolečkám* v Lublani vytvořil německo-slovinský tým koncepci kulturního programu a byli tak zasvěceni do praktické kulturní práce. Jedna účastnice večer moderovala a ostatní přednášeli své překlady.

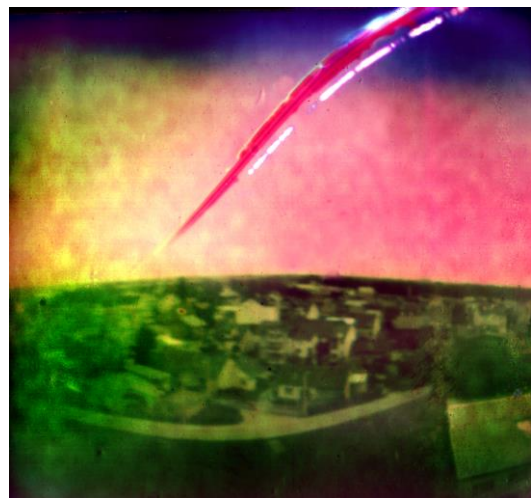
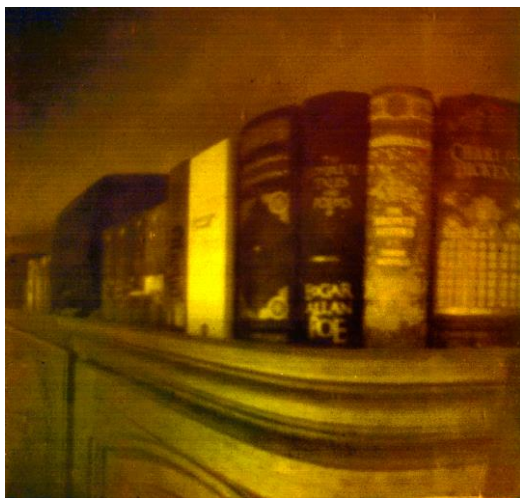
Německá básnířka Elke Erb (vpravo) a překladatelka do češtiny Katka Ringesová, Foto © gezett

Překladatelská kolečka v Berlíně byla celá připravena a provedena účastníky projektu *TransStar*. Vedle zvolené pantomimy, spolupracovali překladatelky s německou básnířkou Elke Erb na přednesu jejích básní v pěti projektových jazycích. Martina Lisa, Martin Mutschler a Katka Ringesová představili svoji performanci česky přeložené lyriky. Ukrajinsko- německá skupina představila interlineární verzi básní Hryhoryje Semenchuka, kdy po následné recitaci Ulrike Almut vyústila celá akce ve společný koncert.

Pantomima Anji Wutej (Berlin) a Yulia Mykytyuka (Lvov), Foto © gezett

Účastnice a účastníci se podíleli na posílení postavení menších evropských jazyků. V podprojektu *Camera Obscura – Místa překladu*, fotografovali specifická místa, která jsou dle jejich volby spojena s překladem jejich tématu. Fotografie byly doprovozeny krátkou esejí v jejich rodné řeči, kterou přeložil jejich tandemový partner. Vznikly tak dvojjazyčné texty s obrazy – kompozice byla formou plakátů publikována na veřejnosti a na třech místech promítána na projekční plátno (Kyjev, Lublaň a Tübingen). Zde fotky Janko Trupeje (Lublaň) a Constanze Aka (Berlin).

Nejen účast na seminářích a školeních byla důležitou částí projektu, ale také spolupráce s autorkami a autory. Vedle zvolených překladů pro akce byly tvořeny překlady přeshraničního dosahu ke zhudebnění povídky *Salzwasser* (slaná voda) od Ulrike Almut Sandig, která byla přeloženo do všech pěti jazyků, stejně jako překlad pro videopoesii Kateřiny Babkina k básním současných ukrajinských lyriků.

Všechny účastnice a účastníci tak přispívali k práci s veřejností a PR projektu. Každý měsíc byl zveřejněn v rubrice překladatelů jeden portrét překladatelky či překladatele z jedné ze zúčastněných zemí. K veřejným prezentacím byl vždy účastníky zpracován krátký přehled, který byl posléze uveřejněn na webových stránkách.

Každý účastník a účastnice připravil ke zveřejnění alespoň jeden překlad, který byl uveřejněn v projektovém sborníku. Pět účastníků vytvořilo redakční tým, který připravil antologii *Dějiny*

vyprávějí - texty ze sedmi zemí s německým překladem. Ke konci projektu byly patrné první výsledky vývoje multiplikátorů, viz oddíl PLÁNY DO BUDOUCNA.

Pro instituce jsou relevantní následující výsledky: V projektovém období bylo připraveno magisterské studium pro literární překladatelství, které bude možné praktikovat na zúčastněných vysokých školách či jiných vzdělávacích institucích. K tomu byl připraven pilotní kurz *Úvod do literárního překladatelství*, který může být praktikován ve filologickém studiu. Dále byl zpracován pilotní kurz *Mezinárodního kulturního managementu*, který poskytuje základní podklady kulturního managementu a zohledňuje podmínky v účastnických zemích. Tento kurz může být zařazen též do rámce filologických studií a vzdělávání, stejně jako do hospodářských studií a vyučován jak na vysokých školách, tak i v oblasti dalších vzdělávacích institucí či ve spolcích a obecně prospěšných institucích. Vyvinut byl mimo jiné i plán na letní školu, který by měl být v příštím roce realizován. Instituce mohou profitovat ze vzniklého sborníku *Témata a aktéři literárního překladatelství na východě a ve střední Evropě*, ve kterém byly zohledněny nejnovější příspěvky výzkumu v překladatelství a vytvořily tak panoramatický pohled na literární obec v Německu, České republice, Slovinsku, Polsku, Chorvatsku a Ukrajině. Zde naleznou jednotlivé instituce potřebné znalosti k literárnímu vývoji a institucionalizaci literárního překladu v zúčastněných zemích.

Během návštěv jednotlivých akcí projektu mohli instituce potkat nové autorky a autory a tak si obohatit pohled na literaturu zúčastněných zemí. Bohaté příspěvky byly zveřejnovány na internetových stránkách a šířeny přes Facebook na jednotlivých stránkách pořádaných akcí.

Několik institucí, jako Traduki, Literární dílna Berlín, slovinská Knížní agentura Jak, Goethe Institut Praha a Krakov, časopisy *Lichtungen* a *Schreinheft* byly skrze přednášky, akce a publikace vtaženy do projektu. Jejich přínos nebyl jen v odborné a organizační pomoci, ale profitovali také díky možnosti spolupráce s novými autory a zprostředkování znalostí o jiných kulturních prostředích.

Mimořádně profitovalo z projektu publikum zajímající se o evropská témata, zvláště pak publikum s potenciální pracovní mobilitou, které jsme chtěli oslovit. Tato cílová skupina mohla poznat na 15 evropských místech více než 40 akcí k evropské literatuře a zprostředkování překladem v rozličných formách. Mezi nimi například čtení německo-japonské autorky Yoko Tawada v Krakově, německo-ukrajinský koncert Urlike Almut Sandig a Hryhorije Semenchuka v Kyjevě, Lemberku a Berlíně, slovinsko-polsko-české básnické pásmo v Berlíně, videopoesii Kaeřiny Babkona v Lipsku a seminář s Janem Faktorem v Praze. Kromě toho mohlo publikum zažít mnohojazyčnou výstavu *Camera Obscura – Místa překladu* – klasicky s plakáty v Kyjevě, Lublani a Tübingen, digitálně na projekčním plátně ve Stuttgartu, Praze a Lipsku a poslechnout si, či na CD zakoupit vícejazyčné zpracování povídky *Salzwasser* (Slaná voda) od Urlike Sandig.

Star & TransStar: Ulrike Almut Sandig a Hryhoryj Semenchuk (německo – ukrajinský koncert, vlevo), Stefan Heck a Constanze Aka (německo- ukrainské čtení, vpravo), Berlín, 2015, Foto: © gezett

Kromě toho bylo dosaženo vydání sborníků *Pet poti do prevoda* (slovinsko/německy), *Dějiny vyprávějí* (německy), *Usi inshi* (ukrajinsky), *Der erste Schnitt* (polsko/německy) a překladu *Pokrevních bratří* (Blutsbrüder) od Ernesta Haffnera do chorvatštiny, čímž se širšímu publiku otevřela cesta k poznání nejnovější literatury či k autorům, kteří dosud nebyli překládáni. Pro antologii byli přeloženi mezi jinými Sudابه Mohafez do polštiny, slovinštiny a ukrajinštiny, Felicitas Hope a Svenja Leiber do ukrajinštiny a polštiny, Peter Licht do slovinštiny a polštiny, Zsuzsanna Gahse do polštiny a ukrajinštiny, Lutz Seiler do slovinštiny, Saschko Uschkalow, Miklasvž Kemelj, Milena Fucimanová, Krzysztof Varga a Veronika Dintinjana do němčiny. Toto množství nových přeložených textů zrychlí a inspiruje cirkulaci myšlenek po Evropě.

Vedle toho byla široká veřejnost pravidelně informována mediálními články, několikrát za rok vycházejícím newsletterem, příspěvky na internetové síti a facebookovým profilem k literárním objevům a k literárnímu životu v zúčastněných zemích.

Projekt *TransStar Evropa* byl pro konsorcium díky své komplexnosti velkou výzvou. Pořadatelé museli zvládnout dílny a veřejné akce pro více než 80 lidí, přičemž plány, administrace a finanční rámec musely být přesně dodrženy, stejně jako vydání publikací a zpracování výsledků projektu pro veřejnost. V neposlední řadě se vyplatilo, že konsorcium komunikovalo se všemi součástmi projektu tak, že se mohlo předejít jakýmkoliv střetům. Konsorcium zvládlo svoji práci velmi dobře. Čtyři setkání konsorcia probíhala v přátelském duchu a konstruktivní atmosféře. Každý člen si našel své platné místo a byl vítanou součástí týmu. Díky tomu všichni zúčastnění z výsledků projektu profitovali. Zástupci z vysokých škol byli školeni v managementu kulturních akcí a práce s veřejností, kulturní organizace naproti tomu profitovaly ze sítě kontaktů a vědeckého potenciálu zástupců vysokých škol. Pro všechny partnery byl projekt velmi cenný vzhledem k osvojení nových znalostí a kompetencí od institucionálních a kulturních příležitostí v zúčastněných zemích až po kvalitativní výstavbu expertízy v mezinárodní spolupráci. Vyplatilo se tři roky společně sledovat cíle a vytvořit tak silný tým.

Setkání projektového konsorcia Tübingen, březen 2013

V rámci trvání projektu vyrostla síť z účastníků, vedoucích dílen, seminářů, členů konsorcia, zástupců dalších zúčastněných institucí a umělců tak, že v budoucnu bude mnohem snazší kulturní výměna a myšlenkové srůstání Evropy a to v rozličných konstelacích a projektech.

4. Partnerství

Spolupráce v rámci evropského projektu *TransStar Evropa* se rozšířila do následujících čtyř skupin:

1. Konsorcium

Jak již bylo výše zdůrazněno, spolupráce v rámci konsorcia byla konstruktivní, cílená a přátelská. Projektoví partneři byly v průběhu projektu velmi motivovaní, a kontinuálně pracovali na dosažení cílů projektu. Kombinace fyzických setkání členů konsorcia a měsíčních skypových konferencí se vyplatila a přispěla k úspěchu projektu. Projektoví partneři poznávali aktivně místa partnerů a mohli si tak udělat velmi dobrý obrázek o činnosti v jednotlivých zemích. Dojmy přímo z jednotlivých míst byly jedním z určujících aspektů evropské kulturní interakce. Viděné pomohlo účastníkům v jejich práci, zařazení vývoje správným směrem a poskytlo správný obraz partnerské instituce. Kontinuální spolupráce v rozličných pracovních celcích (koncepce, administrace, provedení jednotlivých akcí a práce s veřejností) vedla k utužení vztahů v rámci konsorcia a i obtížné problémy byly překonány díky dobré vůli a spolupráci všech zúčastněných. Důležité také bylo, že se povedlo umožnit účast Ševčenkovy univerzity v Kyjevě, díky převzetí finančního managementu Univerzitou v Tübingenu.

2. Účastnice a účastníci

Projekt vypadal tak, že 50 účastníků z Polska, České Republiky, Ukrajiny, Slovinska, Chorvatska, Německa, Rakouska a Švýcarska bylo školen a vzděláváno v literárním překladu, kulturním managementu a kulturní multiplikaci. V průběhu tří let se vedoucí seminářů a konsorcium poznávalo a vytvářel se tak mezi nimi intenzivní kontakt, že ať již byli účastníci v kterékoliv fázi svého studia mohlo jim být nabídnuto praktické využití znalostí pod dohledem odborníků, a tím zlepšení jejich vzdělání na budoucím poli pracovního uplatnění. U většiny účastníků se během průběhu projektu vytvořil pracovní profil. Většina účastníků využila možnost získané vzdělání dále rozšiřovat. U některých se však ukázaly i velmi silné nároky, které však ukazovaly na malé porozumění smyslu projektu. Většina účastníků ale využila možnost spolupracovat v editaci webového obsahu a facebookových stránek. Na konci projektu byla většina účastníků spokojena s kooperací a přála si další spolupráci v následujících letech. „Bylo mi velkým potěšením, že jsem se mohla účastnit projektu *TransStar*. Mnoho jsem se naučila a doufám, že i trochu přispěla ke kulturnímu transferu. Budu i nadále pokračovat v literárním překladu.“ napsala Karmen Schödel, která překládala do slovinštiny. Anna Koubová, překladatelka do češtiny popisuje práci pro projekt takto: „Jako překladatelka jsem oslovila Michaelu Otterovou z naší dílny a co skutečně ukazuje užitečnost a potenciál projektu *TransStar* – a ona přizvala k debatě o těžkostech překladu Danielu Pusch z česko-německé skupiny.“ Yulia Mykytjuk, překladatelka do ukrajinštiny shrnuje: „Pro mne bylo velkou radostí podílet se na projektu a ráda bych, ať už v jakékoliv formě, dál na projektech typu *TransStar* spolupracovala. Jsem připravena spolupřát akce a přirozeně vytvářet literární překlad.“

3. Vedoucí dílen

Vedoucí dílen byli pro projekt vybráni, aby na základě kombinace workshopu, on-line workshopů a individuálního mentoringu školili účastníky projektu v literárním překladu a aby v akcích ke kulturnímu managementu, konaných v rámci partnerské sítě, sdělovali své zkušenosti na poli evropské literatury a překladatelské praxe.

Spolupráce mezi vedoucími dílen a konsorciem byla především v oblasti administrace. Díky silné orientaci na svobodnou činnost, bylo těžké přímo zprostředkovat identifikaci vedoucích dílen s celým projektem. Jejich náplň práce v dalším vzdělávání účastníků byla však splněna na výbornou. Většina účastníků byla s postřehy a vstupy svých mentorů spokojena a získala díky nim mnoho nových zkušeností a znalostí. U mnohých trvá spolupráce i nadále i po skončení projektu. Vedoucí dílen a seminářů vytváří společně s účastníky nové aktivity, například Sława Lisiecka v knižním projektu jejího vydavatelství OD DO nebo Amalija Maček a Claudia Dathe, které pokračují v práci se svými účastníky v rámci dalších projektů.

4. Externí partneři v projektu

Pro některá školení, zejména v oblasti kulturního managementu, oslovilo konsorcium externí partnery. Mezi jinými byla navázána spolupráce s S. Fischer Stiftung (nadace R. Fischera), se skupinou TRADUKI, která spolupracovala nejen na jedné z akcí *TransStaru*, ale také vypomohla spoluprací na knižním veletrhu v Lipsku v březnu 2015. Z pozvání literárních kritiků a vydavatelů literárního časopisu *Schreibheft* se vyvinula dlouhodobá spolupráce v oblasti publikování textů. V příštím vydání bude publikována Dokumentace k ukrajinské avantgardě, na které se jako překladatelka podílela účastnice projektu *TransStar*. Obzvláště plodná byla spolupráce s Literární dílnou v Berlíně při závěrečné akci projektu *Transstar* v říjnu 2015 v Berlíně. Literární dílna nejen že poskytla prostory a podporovala konsorcium v reklamě a práci s veřejností, ale podílela se také na celé koncepci akce a přinesla expertízu a zkušenosti v zajišťování podobných akcí.

Posílen byl projekt spoluprací s důležitými německými nadacemi a poskytovateli dotací, jmenovitě *Kulturstiftung des Bundes* a *Robert Bosch Stiftung*, které přispěly díky financování projektu *Překladatelská kolečka* na část finančního zajištění celého projektu.

5. Plány do budoucna

Výsledky projektu a vzniklou síť lze v následných letech využít v mnoha ohledech.

konsorcium

To, že konsorcium velmi dobře spolupracovalo, vyústilo ve společné aktivity v následujících letech. Plánováno je podání společného projektu na téma „Kulturní prostředníci“ v rámci evropského programu Horizon 2020.

V rámci konference *Mnohotvárné koncepty – Interkulturalita* konané 6. až 9. října 2016 v Praze představí partneři z Karlovy Univerzity v Praze výsledky v rámci projektu *TransStar Evropa*. Kromě toho by měly být v nové žádosti zohledněny také politické aspekty literárních překladů a jejich význam pro Evropu. Také v této žádosti budou figurovat partneři z projektu *TransStar*.

Plánovány jsou také bilaterální aktivity mezi jednotlivými partnery, jako hostující přednášky, či vědecké pobyty. Jako například literární vědec a účastník projektu *TransStar* Janko Trupej (Lublaň) bude výsledky své práce zohledňovat při své vědecké práci na Univerzitě v Tübingen.

Síť

Vzniklá síť účastníků projektu *TransStar*, vedoucích dílen a členů konsorcii již zahájila svoji další práci. Vyvinuly se vlastní aktivity účastníků v rámci jejich sítě kontaktů. *TransStar*-překladatelka do češtiny Anna Koubová píše o svých aktivitách: „V posledním měsíci jsem společně se svými kolegy iniciovala a koncipovala německou lyriku pro jedno vydání magazínu „Plav“ (česká měsíční revue pro světovou literaturu), který před nedávnem vyšel. Přičemž bylo do češtiny přeloženo na 14 málo známých či vůbec nepřekládaných básní německých, rakouských a švýcarských básníků.“ Dále je možné zmínit dvě akce, na kterých se účastníci projektu *TransStar* koncepčně podíleli, a sice čtení v rámci Kulturního vlaku Regensburg – Plzeň (26. 9. 2015) a *Chicklit Young feminist writers: Překlad – neviditelně a nepoliticky?* (10. 1. 2016).

Česko-německou skupinou je dále plánováno čtení *Mauersegler fliegen in der Nacht (Rorýsi létají v noci)*, česká urbánní poezie v němčině, 16. března 2016 v rámci Lipského knižního veletrhu. Také budou organizovány jednotlivé aktivity v rámci kulturní interakce. Jako například plán chorvatské překladatelky Ines Hudobec vytvořit německého průvodce Záhřebem, či Marlena Breuer, která bude editovat polsko-německý překlad románu *Bestiárium* od Tomásze Rózycki pro vydavatelskou edici Fototapeta, Nina Hawrylow bude překládat z ukrajinštiny do němčiny pro Goethe institut a Magdalena Stefańska bude zprostředkovávat kulturní interakci ve spolupráci se Spolkovou centrálou pro politické vzdělávání.

Internetové stránky a facebookový profil projektu budou dále spravovány a budou i nadále poskytovat aktuální informace o vypsání nových akcí týkajících se literárního překladu a zprostředkování kulturní interakce v Německu, Rakousku, Polsku, Švýcarsku, Slovinsku, Ukrajině, České republiky a Chorvatska.

Instituce

Na internetové stránce projektu www.transstar-europa.com byla zřízena rubrika *TransStar für Dich*, kde lze nalézt zajímavé materiály, jako informace ke knižní produkci, pilotním kurzům projektu a pracovním materiálům účastníků. Vše lze prohlížet i bezplatně stáhnout.

Ze vzájemné spolupráce během průběhu projektu vznikly možnosti další spolupráce v budoucnosti.

Publikace

V rámci evropského projektu vzniklo sedm publikací, mnoho publikovaného textu v časopisech a vše bude i po skončení projektu nadále k dispozici na internetových stránkách projektu. Tento materiál tvoří základní body teoretického i praktického zacházení s integrací menších evropských jazyků do společného evropského prostoru. Obzvláště pak antologie s překlady poskytuje vydavatelstvím a kulturním institucím příležitost objevit nové autory a následně i celá díla.

Umělecká spolupráce

Na veřejných akcích projektu *TransStar* vystoupilo přes 60 umělkyně, umělců, moderátorů a expertů. Tito dnes tvoří uměleckou síť projektu a jsou základem pro další spolupráci v blízké budoucnosti. Aktéři sítě projektu *TransStar* mohou dále své kulturní aktivity prohlubovat a vzájemně se oslovovat pro nové projekty.

6. Přínos EU-politice

Projekt *TransStar Evropa* přispěl k následujícím všeobecným a konkrétním cílům programu celoživotního učení:

a) Realizace evropské oblasti pro celoživotní učení

Projekt poskytl pracovní semináře, semináře a veřejné události v patnácti evropských městech a publikoval články a překlady v šesti jazycích. V tomto směru projekt přispěl k decentralizovanému a intenzivnějšímu používání menších jazyků v různých částech Evropy. Projekt umožnil přístup k novým vědeckým výsledkům v méně používaných jazycích. Provádění pravidelných prezentací vedlo k významnému zlepšení v rozpoznávání méně používaných jazyků.

b) Pomoc při zlepšení kvality a atraktivity možností celoživotního učení dostupného v členských zemích

TransStar Evropa nabídl širokou škálu možností učení a prezentace: pracovní semináře, výstavy, publikace, čtení, diskuze a interaktivní hry, které byly prezentovány na různých místech a také virtuálně. Tato různorodost přilákala rozmanité diváky, posluchače a účastníky v osmi evropských zemích.

c) Posílení interkulturního dialogu

Účastníci projektu *TransStar* spolupracovali téměř tři roky. Během této doby se zúčastnili několika pracovních seminářů a dalších akcí v rámci projektu, dále pak společně organizovali představení a prezentace. Neustálý proces vzdělávání a prezentování výsledků projektu vedl k významnému zlepšení kulturního porozumění mezi účastníky. Kulturně rozličné veřejné akce dali publiku šanci zabývat se různými aspekty evropské historie a kultury.

d) Pomoc při podpoře kreativity, zaměstnatelnosti a růst podnikatelského ducha

Účastníci projektu *TransStar Evropa* nejenže získali nové znalosti, ale také byli vedeni k účasti na vytváření události, představení a prezentací. Díky tomu také získali vnitřní pohled do světa kulturní výměny v současné Evropě. Během pracovních seminářů v mezinárodním kulturním managementu byli připraveni na praktický projektový management, který nyní můžou využít v jejich každodenní práci na poli kulturní výměny.

e) Podpora spolupráce mezi světem vzdělávání, školení a práce

Už od úplného začátku byl projekt navržen jako spolupráce mezi univerzitami a kulturními institucemi. Jedním z hlavních cílů projektu bylo nechat partnery těžit z rozličných znalostí a zkušeností, které má díky každodenní práci každý z nich. Tento druh výměny vedl k výraznému navýšení schopností všech zúčastněných. Kromě toho mají účastníci *TransStar Evropy* prospěch z kombinace výcvikových aktivit a praktických realizací díky navrhování, organizování a poskytování kulturních událostí.